

Tiskovina ■ Postnina plačana pri postji 64290 Trzic

1

P.n.

Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Susnik"
Na gradu 1
2390-Ravne na Koroškem - SLO

SLOVENSKI VEŠNIK, Tarviserstr. 16, A-9020 Celovec

SLOVENSKI VEŠNIK

Celovec • četrtek • 9. januar 2003

štev. 1 (3202) • letnik 58 • cena 0,73 evra

Boj za napise in radio se v letu 2003 nadaljuje

Prvega januarja 2003 se je končal rok, ki ga je ustavno sodišče naložilo vladi in parlamentu, da popravi zakon o narodnih skupnostih in ustrezne uredbe glede dvojezičnih topografskih napisov na Koroškem. Vlada in parlament tega nista storila. Formalnopravno zdaj člen 7 ADP velja v okraju Velikovec neposredno. To pomeni, da morajo oblasti, npr. okrajno glavarstvo Velikovec, samostojno ukrepati in uveljaviti ustrezno določilo člena 7 ADP. Če tega ne bodo storile, grozijo nove pritožbe pri ustavnem sodišču. Na začetku leta je odvetnik Rudi Vouk že vložil ustrezno pritožbo.

Tudi v zadevi radijev (Radio2 in Agora) bodo ubrali pot formalnopravne pritožbe na podlagi zakona o ORF. Vrstni red instanc je v tem primeru sledeč: prva stopnja je zvezni komunikacijski senat na Dunaju, nato ustavno sodišče in nazadnje evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu. Zanimivo je, da je šele pritožba Agora pri evropskem sodišču za človekove pravice prispevala k temu, da je prišlo do liberalizacije radijske ponudbe v Avstriji in na tej podlagi tudi do zakona o privatnih radijih, ki je tudi omogočil privatno radijsko ponudbo v slovenskem jeziku. Tedaj je evropsko sodišče sprejelo med drugim tudi argumentacijo Agora, da namreč manjšinski jeziki niso v zadostni meri zastopani v javnopravnem ORF. Torej monopol ORF je padel tudi zaradi manjšinskega vprašanja.

Formalnopravna pot do evropskega sodišča ima svojo logiko in pričakovati je, da bo pritožba tudi uspešna. Seveda pa je to dolgotrajni postopek. Predsednik ZSO dr. Marjan

Sturm je poudaril, da »bi morali politiki že končno spoznati, da morajo odprta vprašanja manjšinske zaščite razrešiti konstruktivno in v sodelovanju z manjšinami, ne pa čakati na odločitve sodišč. Če pa drugače ne bo šlo, se bomo še naprej posluževali sodišč.«

Na tradicionalnem Slovenskem plesu so se obiskovalci in obiskovalke s celotnega dvojezičnega ozemlja odlično zabavali in sprostiti v prijetni družbi. Več na 4. strani

Slovenski film v Berlinu

REZERVNI DELI – celovečerni film režiserja Damjana Kozoleta je od vodstva berlinskega festivala tudi uradno povabljen na letošnji glavni – tekmovalni del Berlinale. Po mnogih letih se je slovenski film prebil v ožji izbor najboljših filmov v Evropi. Znašel se je med dvajsetimi, ki bodo letos od 6. februarja dalje predstavljeni na največji evropski filmski prireditvi. Film Rezervni deli je posnet na temo aktualnih dogajanj v zvezi s stisko ljudi, ki so žrtve ilegalnih migracij. Gre predvsem za podoben prikaz ilegalnih prežetnikov preko slovenskega ozemlja. V glavni vlogi nastopa Peter Musevski.

Nazadnje se je slovenski film predstavil na Berlinskem festivalu leta 1988.

A. Kardelj

PREBLISK

■ Psihoanalitik Arno Gruen v svoji knjigi »Das Fremde in uns« med razloge za vse psihološke iritacije šteje med drugim tudi stremljenje naše družbene ureditve po »vedno več« oblasti, denarja in vsega, kar je s tem povezanega.

Najbolj nazorno dokazuje to tezo ameriški predsednik Bush, ki tako odkrito, kot redkokdaj poprej, z vojaško silo hoče uveljaviti to »vedno več« na primeru Iraka. Tokrat gre očitno za nafto in za inštaliranje režima, ki bo po godu Bushu in njegovi naftni industriji. Združene države, kot edino preostala supersila, si očitno lahko res privoščijo marsikaj.

Tudi iz tega vidika je izredno pomembno, da se Evropa združi ter to združitev tudi po-

globi in na ta način postane močan steber v novi svetovni politični geografiji. Kontinent, kjer so se rodile človekove pravice, demokracija in pravna država, ima danes veliko odgovornost, da se te vrednote uveljavijo in da jih ne bo tendenca

Vedno več!

po »vedno več« potisnila popolnoma na obrobje, kajti v tem primeru bi sledilo to, kar so nekateri opisali kot uveljavitev totalnega barbarstva.

Evropska integracija je večji izziv, kot se to na prvi pogled vidi. -an

Kam za konec tedna?

Petek, 10. 1., 20.00

● Šentjakob v Rožu, kulturni dom – Višja šola Šentpeter: 10. Maturantski ples. Zabavajo: Alpe Adra Band, DJ Xandy.

Sobota, 11. 1., 20.00

● Radiše, kulturni dom – SPD Radiše: Radiški ples. Za ples igra Ansambel Svetlin.

● Globasnica, pri Šoštarju – SKD Globasnica: Podjanski ples. Za ples igra Ansambel Gašperji.

ČESTITIKE

Slovenski oktet

Z bučnim aplavzom so se navdušeni poslušalci zahvalili Slovenskemu oktetu, ki je v nedeljo, 5. januarja 2003, gostoval z božičnim koncer-

tom v farni cerkvi v Šentilju. Slovenski oktet je tudi obiskal grob skladatelja Pavla Kernjaka, se nato ustavil na Kernjaki domačiji na Trebinjah in svoj obisk na Koroškem zaključil v Bilčovsu, kjer je s pesmijo čestital Hanziju Ogrisu za 75. rojstni dan.

SPD Šentjanž
Kulturverein St. Johann

NOVOLETNI KONCERT NEUJAHRSKONZERT

17. 01. 2003 – 20.00 – k & k
Šentjanž v Rožu/St. Johann im Rosental
VAŠČANI POJO | QUARTETT DES SINGKREISES ROSENAL
VOKALNA SKUPINA IZ SLOVENJEGA PLAJBERKA
ŠENTJANSKI TAMBURAŠI

08516/2004

KOMENTAR

Ze kar začetek novega leta je prinesel prvi izziv: ker namreč ni prišlo do razrešitve vprašanja dvojezičnih topografskih napisov, velja s prvim januarjem člen 7 ADP v okraju Velikovec neposredno. To pomeni, da bodo morale občine in predvsem okrajno glavarstvo samostojno odločiti, ali člen 7 ADP v njihovem območju velja ali ne. Če bodo prišli do spoznanja, da ne, bo to sprožilo ponovne postopke pred ustavnim sodiščem. Ali drugače povedano: ustavno sodišče bo moralo odločiti za vsako dvojezično tablo. Bivši in zdajšnji predsednik ustavnega sodišča, sta na to možnost že opozorila. Seveda pa je to dolgotrajna in lahko leta trajajoča procedura.

Prav tako je s pričetkom novega leta ORF končal kooperacijo s privatnima radijema Radio dva in Agora. S tem je po mnenju pravnih strokovnjakov kršil šele pred dvema letoma novelirani zakon o ORF, ki ga je zadolžil, da mora v svojih programih ustrezno upoštevati vse tiste avstrijske narodne skupnosti, za katere obstaja sosvet. Tudi na tem področju se obetajo pravni postopki in spori.

Kot pozitivno lahko zabeležimo, da je sklad za financiranje privatnih dvojezičnih otroških vrtcev v preteklem letu pričel s izplačevanjem podpor in s tem olajšal delovanje le-teh.

Črno-modra vlada je na začetku kazala določeno pripravljenost za reforme na področju manjšinskega varstva, najbrž tudi pod vtisom in pritiskom sankcij štirinajstih članic EU. Nato pa so ambicije pojenjale in predvsem po odločitvi ustavnega

sodišča v zadevi dvojezičnih topografskih napisov je na Koroškem ponovno zavladal duh iracionalnih strahov pred dvojezičnimi tablam.

To je toliko bolj nerazumljivo, če pomislimo na epohalni projekt širitve Evrope, ki pomeni novo kvaliteto sodelovanja in sožitja med narodi v Evropi.

Očitno je, da na Koroškem gredo ure nekoliko počasneje. Ne gredo pa drugače. To je pomembno vedeti, ker nam te politične iritacije ne smejo zamagliti večjo perspektivo, ki je pred nami.

Seveda bo na eni strani v ospredju našega delovanja bitka za uveljavitev pravne države in uresničitev člena 7 ADP, na

Leto 2003 bo leto krepkih izzivov

drugi strani pa širitev Evropske unije odpira nove možnosti na vseh področjih – od gospodarskega sodelovanja, preko kulturnega, športnega in še kakega.

Slovenščina bo v Evropski uniji uradni jezik. Znanje jezikov v povezavi z ustrezno poklicno kvalifikacijo bo pomemben faktor v prostoru, v katerem živimo. Koncept Evropske unije, namreč znanje najmanj treh jezikov (materinskega, svetovnega ter jezika soseda) se uveljavlja in tega trenda ne bo mogel zaustaviti noben KHD. V resnici pametni ljudje ta razvoj že čutijo in se temu ustrezno odločajo. Nekateri strokovnjaki pravijo, da se bodo v Evropi uveljavili kvalificirani in hitri nad nekvalificiranimi in počasnimi.

To je izziv, ki ga bomo morali sprejeti tudi mi.

Dr. Marjan Sturm

RADIO 2

Uredniki še upajo

Radio dva bo kljub ukinitvi pilotnega projekta skupno z ORF skrčeno oddajal do konca marca tega leta. Poslovodja Radio dva Marjan Pipp je na novinarski konferenci pretekli četrtek dejal, da bo s solidarnostnim prispevkom vseh slovenskih kulturnih organizacij na Koroškem mogoče pokriti vsaj materialne stroške za oddajanje. Uredniki in urednice pa bodo spored oblikovali brezplačno.

Pipp je vnovič zahteval od kanclerjeve stranke in njenega predsednika Schüssla ter ORF, da dolgoročno zagotovita celodnevni slovenski spored. Napove-

dal je pritožbo pri zveznem komunikacijskem senatu še ta mesec in izrazil upanje, da bo še prišlo do nekake pozitivne rešitve. Nadalje je povedal, da je bilo v preteklih dveh tednih zbranih približno 5.000 podpisov za ohranitev Radia dva, ki jih bodo po sedmem januarju posredovali kanclerju Schüsslu. Uredniki pričakujejo, da se bo nova vlada sestala do konca januarja. V primeru, da bi tudi ta vztrajala pri dokončni ukinitvi celodnevnega slovenskega sporeda, so uredniki/urednice napovedali gladovno stavko s 1. februarjem. »Kdor se bori lahko izgubi, kdor se ne bori je že izgubil,« je bojevito pristavila urednica Radia dva Marica Stern-Kušej.

Urednik Bojan Wakounig je menil, da ima Republika Avstrija odgovornost (ORF je jav-

nopravna inštitucija), da zagotovi manjšini celodnevni slovenski radijski spored. Gladovno stavko je označil kot sredstvo pritiska in enakopravnosti.

Nadalje je Pipp napovedal, da razmišljajo o ustanovitvi Treuhandkonto (konta zvestobe), na katerega bi slovenski poslušalci in poslušalke ORF lahko prenakazali pristojbine. Predstavniki Radia so odločno odklonili vsako pogojevanje v zvezi z drugimi odprtimi vprašanji.

Po izjavi Pippa je pet sodelavcev z začetkom leta prijavljenih na uradu za zaposlovanje. S 1. januarjem naprej pa velja spet stara oddajna shema: od 2. do 10. ure Radio dva, od 10. do 14. ure Radio Agora, od 14. ure do 18. ure Radio dva in od 18. ure do 2. ure Radio Agora. **M. Š.**

DUNAJ – KSŠSD

Novo študentsko vodstvo

Slovenske študentke in študenti na Dunaju želijo z večjim poudarkom na politični dejavnosti nadaljevati delo Kluba slovenskih študentov in študentk (KSŠSD), ki naj bi v bodoče skušal nagovoriti in združevati vse tiste, ki so se odločili za visokošolski študij na Dunaju. Prvotnega pomena naj bi bila manjšinska politika, vendar naj bi bila na sporedu rednih prireditev tudi druga (politična) vprašanja. To je osnovno sporočilo zadnjega občnega zbora, ki je bil v decembru v klubskih prostorih na Dunaju.

Če lahko sledimo besedam novega odbora, je med slovenskimi študenti zaznavna nova motivacija za politična vpra-

šanja, ki je nastala prav ob razpravi glede neuresničevanja dvojezičnih tabel. Na čelo novega vodstva KSŠSD sta bili izvoljeni Maja Sticker kot predsednica in Angela Wieser kot tajnica. Dve obletnici letos nudita dobre priložnosti, da se

KSŠSD aktivno vključi v manjšinsko politiko. To sta 60-letnica obglavljenja selskih žrtev v dunajski Sivi hiši in 80-letnica obstoja KSŠSD.

Sicer so bile manjšinske teme tudi doslej zajete v dejavnosti kluba, vendar zanimanje ni bilo ravno navdušujoče. To želijo študentje spremeniti: na eni strani naj bi klubski časopis »Punt« nudil možnost za razne ideje in diskusije, na drugi strani pa naj bi uporabnost in funkcionalnost obsežnih klubskih prostorov pridobivala na pomenu kot kraj srečanja in rednih prireditev.

Pozitivni nastavki so bili na občnem zboru jasno razvidni, dobre volje za delo pa tudi ne primanjkuje. To pa je tisto, kar je uspelo v zadnjih letih klubskemu pevskemu zboru, ki se je uveljavil z dokajšnjo ambicijo po kvalitetnem in programsko široko zasnovanem repertoarju, kar konec koncev dokazuje zadnja zgoščenka, ki so jo izdali lani jeseni.

Špacapan novi državni sekretar

Ob rekonstrukciji slovenske vlade je prišlo tudi do imenovanja novega državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in po svetu, gospoda Črtomirja Spacapana, bivšega župana Nove Gorice. Spacapan izhaja iz obmejne občine in prav zaradi tega tudi pozna položaj manjšin. Predsednik ZSO dr. Marjan Sturm je novemu državnemu sekretarju čestital k imenovanju in mu zaželel mnogo delovnih uspehov.

Nova knjiga in učilo v založbi Strokovnega pedagoškega združenja

Strokovno pedagoško združenje je v decembru 2002, v 17. letu svoje založniške dejavnosti, izdalo CD-ROM-učilo **KOROŠKA – spoznaj svojo domovino**. Proizvodnja in avtorja: LOKA, Danilo Katz in Stefan Logar. Obravnavana področja: avstrijske zvezne dežele, koroški sosedje, okraj, mesta, gorovja, gore, reke, jezera, pokrajine ob Dravi. Cena: 25 € Samopomoč učiteljstva je bila prvič razširjena na popolnoma novo področje. Člana našega društva sta z lastnim znanjem napravila tehnično zahtevni učni pripomoček CD-ROM, zgoščenko za vključitev v pouk v četrtem razredu ljudske šole.

Sodobni učni pripomoček naj doprinaša tudi k dviganju spoštovanja slovenske besede, slovenskih ljudi in k izgradnji enakopravnega sožitja obeh

narodov na Koroškem. Zgoščenka naj bi bila le prva v seriji pripomočkov za pouk domoznastva.

Knjigo Dvojezična ljudska šola na Koroškem od začetka do danes / Die zweisprachige Volksschule in Kärnten von

Beginn an bis heute, avtorja Franca Kukovice je natisnilo podjetje Norea Repro v Celovcu. Knjiga (168 strani) je v prodaji za 15 €. Avtor obdela zgodovinsko ozadje današnjega stanja narodnostne problematike (Nemci in Slovenci) v šolstvu na Koroškem, vlogo utrakvistične šole pri ponemčevanju slovensko govorečega koroškega prebivalstva, jo primerja z javno dvojezično šolo po letu 1945, opiše koroškim Slovincem nenaklonjeno zadržanje, npr. KHD in FPÖ, in nekaj dogajanja v šolstvu do konca leta 2002.

Zaključki z ugotovitvijo, da se koroškim Slovincem obeta lepša bodočnost le tedaj, če se bodo vladajoče koroške stranke oddaljile od vplivnih nemškonalionalnih krogov in začele sožitje med narodoma graditi na trdnem temelju zgodovinske resnice, brez potvarjanja le-te in uporabljanja v politične strankarske namene ter da bo za vsako spremembo na boljše odločilno zadržanje svobodnjaške stranke FPÖ.

Franco Kukovica

PLIBERK – POMNENJE

»Ne bojte se, nikogar nisem ...«

Pretekli petek 3. 1. 03, so se v fojerju KD v Pliberku še živeči sorodniki spomnili Jožice Flander-Mete, ki je bila v času nacifašizma zaradi podpiranja odporiškega gibanja ujeta in 26. 6. 1944 od gestapa ustreljena.

Jožica Flander-Meta se je rodila 19. 12. 1906 bajtarju v Rakitniku blizu Postojne. Ta se je z družino preselil leta 1909 na Žlindrovo kmetijo v Dob pri Pliberku. V tridesetih letih je Jožica šla iskat kruha v Maribor in je štiri leta služila po hišah. Potem se je poročila s podoficirjem Franjem Flandrom. Ob vdoru Nemčije je bil ujet, Jožica pa se je v Ljubljani sestajala z aktivisti odporiškega gibanja. Nenavadno pogumna žen-

ska je v stanovanju v Parmovi 20 dajala zatočišče ilegalcem, sama je razmnoževala letake in brošure, jih širila in bila kljub svoji bolehnosti neutrudljiva kurirka. Na obisku doma na Koroškem je bila na očetovem domu aretirana, bila pretepena, da je bila vsa modra, a ni nikogar izdala.

Odlomke o njenem ujetništvu iz knjige »Kljub vsemu odpor« je bral Franc Kuežnik, oporoko Jožice Flander-Mete pa je zložil njen nečak Janko Messner: »Nihče mi luči ni prižgal, ko v mojih je oče ugasnila. Duh uporni moj pa jo je vsem prižgal, da bi svetila vam od jutra do noči, da s potov dostojanstva nikdar ne bi zašli, da vsak od vas domačo bi besedo, kakor dedje vaši kot svetinjo varoval.«

Spominska plošča v pomnjenje Jožice Flander in vseh žrtev pliberškega kraja v letih groze 1938–1945 bo odgrnjena in blagoslovljena ob slavnostni otvoritvi KD v poletnih mesecih ali pa jeseni tega leta.

M. Š.

Nova časopisna matematika: 1+1=1

Na Koroškem je nastopil čas nove časopisne matematike: dva slovenska lista, Naš tednik in Slovenski vestnik, se bosta združila v enega samega, v nov skupen slovenski tednik za Koroško, ki ga bodo krstili šele ob rojstvu, predvidenem na letošnjo vigred.

Ob osrednji organizaciji koroških Slovencev, Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij, sta se, kot je znano, lotili malodane zgodovinskega projekta: skupnega slovenskega medijskega centra, ki bo izdajal skupen slovenski tednik za Koroško.

Tako se bosta Slovenski vestnik, ki ravnokar stopa v svoj 57. letnik, in Naš tednik, ki je pravkar začel s 55. letnikom, združila v časopis z novo kvaliteto. Prav gotovo velika zarez za slovenskokoroški živelj.

Po skoraj šestih povojnih desetletjih se velja tudi na tem mestu zahvaliti vsem uredniškim predhodnikom in drugim sodelavcem, ki so vztrajali toliko desetletij, da lahko zdaj drugi nadaljujejo njihovo delo.

”

Nekdo je nekoč rekel:

»Večina ljudi preživi staro.«

Večina ljudi preživi tudi novo.

Morilen je samo prehod.

(Jack Trout/Steve Rivkin)

”

Nova kvaliteta skupnega časopisa bo njegov nadstrankarski in pluralni značaj; uredništvo bo skušalo s prijemi, lastnimi novinarskemu poklicu, ustvariti list, v katerem se bodo prepoznali vsi politični in kulturnoprosvetni subjekti slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

To pomeni profesionalno objektivnost in neodvisnost v poročanju, ne pomeni pa, da poročevalec ali komentator ne more ali ne sme imeti lastnega mnenja in prepričanja. Za ustrezne delovne pogoje za urednike in novinarje bo poskrbel uredniški statut, ki mu bo vsebinski okvir dala linija lista.

Že lani sta organizaciji ustanovili družbo Slomedia – Slovenski medijski center d. o. o. in dela na projektu zaupali ekonomistu in informatiku mag. Joahimu Lesjaku s Kostanjin in Petru Wieserju, novinarju, tipografu in prevajalcu, doma iz Kotmare vasi.

Trenutno so v polnem teku pripravljala dela, da bi novi

tednik lahko izšel še pred veliko nočjo.

Tako je v delu grafična podoba. Skrb zanjo je v strokovnih rokah. Po drugi strani se razvija vsebinska struktura časopisa z linijo lista, da bi časopis zagotovil kar največjo raznolikost in pestrost. Osnovno uredniško načelo bo moralo biti, da pridejo do besede ljudje z obrazom in imenom, bodisi v intervjujih ali portretih ali anketah.

Posebno težišče bo imel servisni del, kjer naj bi našli podoben koledar prireditev in drugih koristnih informacij, po drugi strani pa tribuna mnenj s komentarji, pismi bralcev in gostujočimi komentarji.

Na osnovi tega vsebinskega koncepta se bodo še januarja razpisala uredniška mesta.

Dela se na konceptu spletnega nastopa, že izdelan pa je koncept za komunikacijski nastop novega medijskega centra.

Hkrati oba sodelavca delata na infrastrukturi: poiskati je treba ustrezne prostore, nabaviti bo treba ta ali oni računalnik, pa morda še kako mizo in kak stol. In komunikacijske zveze čakajo na inštalacijo, kakor hitro bo znan naslov.

Že od novembra naprej tečejo posveti s kulturnimi in drugimi organizacijami in razgovori s posamezniki, januarja in februarja pa bo delovala tudi delovna skupina, ki bo izbrala ime novega lista.

Ti posveti se bodo nadaljevali tudi januarja in februarja in tako pritegnili k snovanju novega časopisa širšo publiko.

Nekje do konca januarja naj bi razen tega začel delovati spletni forum, kjer bo mogoče diskutirati o novem časopisu in sploh o medijskem nastopu koroških Slovencev, morda pa tudi o drugih žgočih zadevah, kot so krajevni napisi ali vprašanje radia Agora in Radia dva.

Pravi spletni portal bo sicer začel delovati šele pozneje, v polnem obsegu najbrž na jesen. Po startu časopisa se bodo sodelavci družbe Slomedia in uredniki časopisa lotili strukturiranja, postavljanja in programiranja spletnega portala. Ta bo v prvi vrsti skrbel za dnevno poročanje o aktualnem dogajanju v slovenščini in v nemščini, poleg tega pa bo na domači strani mogoče najti osnovno dokumentacijo o koroških Slovencih, o njihovih organizacijah in o njihovem življenju in delovanju.

Skrb za spletni portal bo ena osrednjih dejavnosti medijske družbe, kar je v dobi interneta povsem samoumevno.

Poleg tega pa se bodo sodelavci medijskega centra v skladu z razpoložljivimi sredstvi lotili tudi drugih medijskih dejavnosti, saj imamo deficite tako glede informiranja naših prijateljev na Koroškem in v ostali Avstriji kot tudi pri obveščanju koroške javnosti in medijev v Sloveniji.

Bralcem Slovenskega vestnika in Našega tednika bo nova medijska družba pravočasno predložila atraktivno ponudbo, da bodo lahko svoj abonma brez komplikacij spremenili v naročilo novega časopisa.

O delu pri novem medijskem centru bomo sproti poročali.

pw

Sodelujte pri iskanju imena!

Drage bralke in bralci Slovenskega vestnika, sodelujte pri iskanju imena za skupni časopis!

Vabimo vas, da nam pošljete vaš predlog za ime.

Vaš predlog naj ustreza naslednjim zahtevam:

- signal naj bo za nov zalet;
- funkcionira naj v slovenščini in nemščini;
- funkcionira naj v internetu, v spletu.

Dobro ime naj bo torej kratko, zapomnljivo, komunikativno in sodobno, skratka, dobro ime naj bo blagovna znamka.

Dobro ime bo odločilnega pomena za odmevnost časopisa. Zato bomo njegovi izbiri posvetili kar največjo skrb.

Vaše predloge bo prešetala posebna delovna skupina.

Za najboljše predloge (z naslovom pošiljatelja) se bomo zahvalili z majhno pozornostjo.

Pošljite vaše predloge do 7. februarja 2003 z oznako *Slomedia* na naslov: *Slovenski vestnik, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec*, po elektronski pošti: *zso@slo.at* ali po faksu (0463) 51 43 00-71.

Sredi priprav za novi medijski center Slomedia: Joahim Lesjak in Peter Wieser (z leve)

Foto: Neumüller

KOMENTAR

Dovolj odprt in kvaliteten, pester in aktualen – naj bo novi časopis, to željo beremo v nekem pismu bralcev. In pisec si pričakuje »dovolj trezne odprtosti in resničnega upoštevanja drugače mislečih«.

S tem je pisec prav dobro poimenoval osrednjo zahtevo skupnega časopisa, ki ne bo več glasilo te ali one organizacije, temveč se bo spremenil v nadstrankarsko kroniko dogajanja med Slovenci na Koroškem in v tribuno, bi bo skušala zajeti vso pluralnost mnenj med njimi.

Časopis bo moral biti seriozen in kontroverzen hkrati, malo staromoden in malo trendovski, precej podeželski in kljub temu urban.

Skratka tak, da se bodo vsi prepoznali v njem: odprt in širok.

Morda se bo marsikdo moral posloviti od vzljubljenih predstav (in predsodkov), vendar ni mogoče zanikati dejst-

va, da je tudi slovenska družba na Koroškem socialno in politično zdiferencirana in različna – tako pač kot vsaka druga družba.

Od tod tudi legitimnost različnih interesnih skupin, recimo SPZ ali KKZ, ali pa EL s samostojnimi občinskimi li-

starega taborskega mišljenja – in ne samo po sili razmer.

Marsikatera poteza pri združevanju Slovenskega vestnika in Našega tednika in snovanju novega slovenskega medijskega centra bi mogoče res zahtevala bolj srečno roko, po drugi strani pa je tudi kak oči-

Odprt in širok, seriozen in kontroverzen

stami in socialističnih in ljudskostrankarskih občinskih odbornikov, če za trenutek pustimo ob strani Narodni svet koroških Slovencev in Zvezo slovenskih organizacij. Kdo se bo postavil za sodnika, da bo te izključil, drugih pa ne?

Politične daljnovidnosti vodstvom organizacij ni mogoče odrekati, tako se zdaj vsaj pri medijih poslavljamo od

tek predsednikoma na drugi pogled hitro zbledel in zgubil prepričljivost.

Vendar, zdaj se projekt razvija s polno paro. Sodelavci smo sredi priprav. In do vige-di bo – če bo vreme dalo – vzklil nov medijski center s spletnim nastopom v slovenščini in nemščini in skupnim slovenskim časopisom.

Peter Wieser

Predsednik ZSO Marjan Sturm (tretji z leve) v prijetni družbi

Dobro vzdušje je vladalo tudi med mlajšimi obiskovalci

Gostje z Dunaja in Zilje so bili židane volje

Foto: Štukelj (5)

Prvi višek v tej plesni sezoni je bil vsekakor 51. Slovenski ples minulo soboto. Sicer ni bil tako dobro obiskan kot lani, kljub temu pa je prevladovalo prijetno vzdušje in optimistično razpoloženje. Kljub močni konkurenci drugih plesov so se povabilu SPZ spet odzvali rojaki in rojakinje, med njimi tudi številni zastopniki mlajše generacije s celotnega dvojezičnega ozemlja in napolnili dvorano in točilnice.

Prijetna atmosfera in razpoloženje

Veliko dvorano je strokovnjakinja za notranjo arhitekturo Veronika Grilc-Rutar spremenila v pravljico obleko z romantičnim navdihom. Mize so bile okrašene z rožami in svečniki, s katerih je plapolalo sedem voščenih lučk, in tako dali dvorani mistično obeležje. Likovni umetnik Rudi Benetik pa je grafično oblikoval napis na mizah.

Potem ko je predsednik SPZ Gustav Brumnik slovesno odprl ples, je nastopila pevka šanso-

51. SLOVENSKI PLES

Pravljica in romantična atmosfera

Na parketu so se plesni gostje ob zvokih ansambla »Štajerskih 7« vrteli do jutranjih ur

nov Alenka Vidrih iz Ljubljane in očarala publiko z svojim gra-

cišnim nastopom. Nato je zaigral ansambel »Štajerskih se-

dem«, ki je plesno željne odlično zabaval do jutranjih ur. Ob

polnih mizah je bilo veselo in sproščeno. Nekateri so se pridno vrteli na parketu, drugi so se vneto pomenkovali ob točilnicah in nazdravili na novo leto...

Družina Bužinel iz Medane (Goriška Brda) pa je plesne goste razvajala z izvrstnim pršutom, sirom in vinom.

Sponzor, Tobačna Ljubljana na čelu z dir. Filipom Ogrisom-Martičem, pa je vsakemu obiskovalcu podarila vrhunski tobaki izdelok znamke »Davidoff«.

Naslednji Slovenski ples pa bo zaradi remonta velike dvorane v Domu sindikatov na drugi lokaciji.

Vneto so se pomenkovali tudi Janko Malle, Jani Oswald in Filip Ogris-Martič (z leve)

Mirko Štukelj

VELIKOVEC

»Lipov cvet«

Slovensko prosvetno društvo »Lipa« v Velikovcu se je 22. decembra predstavilo z otroško gledališko predstavo »Preden pride luna« v dvorani šolskih sester v Šentrupertu. Zelo razveseljivo, da so se v Velikovcu lotili tudi gledališkega dela z otroci.

Igro o otroških igračah je sedem otrok, ki so stari med 5 in 13 let, izvajalo dokaj korajžno. Posrečena je bila kombinacija med besedilom, glasbo in kostumi. Režiserki Gordani Schmidt gre vse priznanje, da so otroci prepričali s prisrčno in veselo igrivostjo.

Glede na to, da smo v Velikovcu videli prvo otroško gledališko predstavo, je vzpodbudno predvsem dejstvo, da je za bodočnost nekaj narejenega. To daje upanje, da je tudi na t. i. jezikovnem obrobju možno in potrebno z dobro gledališko vzgojo ustvarjati normalen odnos do slovenskega jezika in kulture.

Otroška predstava je bila tokrat v kloštru šolskih sester. V bodoče to ne bo mogoče, zato je zelo razveseljivo, da se je velikovsko društvo odločilo, da obnovi stare prostore Posojilnice Podjuna, kjer bodo imeli ustrezne možnosti za raznoliko kulturno ustvarjanje.

Foto: Micka Opetnik

ŠMIHEL

»Jajce«

Kjer živi lutkovna tradicija, tam se to odraža tudi v skrbstvu in v odnosu do lutk, ki niso samo figure, skozi katere posredujemo svoja sporočila. Pravilen odnos do lutk je pravilen odnos do človeka oz. do drugega živega bitja. V primeru znane lutkovne predstave »Jajce«, ki so jo Šmihelčani uprizorili 22. decembra v farni dvorani, je bil to prijeten in ljubeč odnos, ki ga človek lahko razvije do živali.

Scena z različno velikimi jajci in izdelava lutk (Marina Bačar), glasba (Edi Oraže), tehnika (Florijan Krivograd in Niko Krištof), gib (Alenka Hain) in režija (Rihard Grile)

so bili povezani v smiselno in zaokroženo enoto. Dovolj sproščeno in jezikovno uglajeno so otroci iz Šmihela pokazali, da ostajajo v svetu lutk prepričljivi tolmači prijetnih živalskih zgodbic.

SLOVENKA LETA

Takoj po novoletnih praznikih je ženska revija Jana tako kot vsako leto razglasila rezultate izbora bralk in bralcev za Slovenko leta 2002. Na slavnostni prireditvi v novopreurejeni dvorani ljubljanske operne hiše je med štirinajstimi finalistkami največ glasov dobila žena donedavnega predsednika republike Štefka Kučan. Zanj je glasovalo več kot polovica vseh bralcev. Takšno glasovanje so pripravili že petnajstič. Zmagovalka je takoj po razglasitvi rekla, da je vesela priznanja in se zahvalila vsem, ki ji pomagajo pri njenih aktivnostih in humanitarnih akcijah. Štefka Kučan je znana tudi po tem, da se aktivno ukvarja z različnimi oblikami pomoči ljudem v stiski. A. Kardelj

Foto: Hanzi Weiss

SELE

»Kaplan Martin Čedermac«

Praznovanje 100-letnice kulturnega delovanja so Selani letos med drugim namenili tudi

uprizoritvi znane Bevkove drame »Kaplan Martin Čedermac«. Na koroških odrih smo jo v raznih režijah že večkrat videli. Korošci jo radi igrajo, ker nas v njej kot neka travma spremlja večni boj za obstoj slovenskega jezika. Režiser Franci Končan je predstavo namenoma postavil bolj v stilu recitala, saj to dramaturgija dopušča, če ne celo ponuja. Predstavo je naštudiral z odraslimi, ki jim je bilo videti, da jim je sporočilnost Bevkove drame zelo blizu. Režiserju so pomagali Toni Stern s sceno, Gordana Schmidt s kostumi, Roman Verdel z glasbo in Alenka Bole-Vrabc z govorno tehniko.

Preko 400 pohodnikov ponoči od Koprivne čez mejni prelaz Luče do zaselka Lepena nad Železno Kaplo. Sprejem Kogelnikovih, po domače pri Čemerju, kjer redno gledajo TV Slovenijo – Dramski igralec Polde Bibič izvedel kulturni nastop in podpisoval tretji ponatis knjige za mlade »Čez goro k očetu«, kjer je pripoved Prežihovega Voranca o predbožičnem ilegalnem romanju njegovih žene in dveh hčera na snidenje z njim 1932. leta pri Železni Kapli. Ravenski planinci so pred desetimi leti prvič organizirali pohod v spomin velikemu koroškemu pisatelju Prežihovemu Vorancu ter pogumnim ženi in hčerama, ki so se v zimski noči peš odpravile v Avstrijo obiskat moža in očeta. Lovro Kuhar-Prežihov Voranc, avtor literarnih del socialnega realizma in mladinske književnosti (najpogosteje prevedene so Solzice), je kot revolucionar moral v ilegalo. V predbožičnem času leta 1932 so se žena in še ne desetletni hčeri Vida in Mojca v snežni noči odpravile

ČRNA NA KOROŠKEM / ŽELEZNA KAPLA

Jubilejni spominski pohod »Čez goro k očetu«

Igralec Polde Bibič pred pohodniki

iz Kotelj do Črne na Koroškem, preko Koprivne in Luž do Železne Kaple, da bi doživele snidenje z možem in očetom. V Koprivni so ilegalno prestopile državno mejo, ker jim tedanje oblasti niso izdale potnega lista.

Voranc je v potopisu Gospodstvo polje opisal to romanje, pisateljica Kristina Brenkova pa je v želji še bolj približati mladim dela Prežiha poskrbela za natis te zgodbe v knjigi Čez goro k očetu (1961).

Pohodom v planine dati vsebino

Tokratnega desetega jubilejnega pohoda v noči, se je 20. decembra udeležilo 423 pohodnikov, ki so prišli iz raznih krajev Slovenije in iz Železne Kaple. Na prvem pohodu jih je bilo 64, je povedal pobudnik tega dogodka, ravenški župan Maksimiljan Večko, vesel, ker se je ta spominska pot tako dobro prijela. Do pohoda je prišlo tudi zato, ker so planinskim izletom hoteli dodati še kakšno vsebino.

Pohodniki so prehodili težji del poti Vorančeve družinice: od Koprivne preko mejnega prehoda Luže do zaselka Lepena, kjer so jim okrog polnoči,

pri domačiji Čemer, kjer družina Kogojevih redno spremlja TV program ljubljanske hiše, pripravili lep sprejem. S kulturnim programom je prijetno presenetil ljubljanski igralec Polde Bibič in pohodnikom tudi podpisoval izvode knjige Čez goro k očetu, ki so jih razdelili med pohodnike. To je že tretji ponatis, ki ga je izdala založba Karantanija ob jubilejnem, sedemdesetem letu ilegalne poti Vorančeve družine in desetem spominskem pohodu. Ilustracije so tokrat delo koroškega slikarja iz Črne Leandra Fužirja. V knjigi pa je objavljen še zapis M. Večka o začetkih spominske poti in esej Draga Kosa, ki je bil tudi tokrat med pohodniki.

Šest let Prežihove ustanove

Pobudo za ponatis knjige je dala Prežihova ustanova, ustanovljena v Kotljah pred šestimi leti. Predseduje ji Maksimiljan Večko. O njej je njen tajnik Stane Vrtič, dolgoletni tajnik viške gimnazije v Ljubljani, dejal: »... njen namen je poleg spodbujanja kulturnih dejavnosti tudi štipendiranje mladih, ki živijo v slabih socialnih razmerah, in s tem obenem ohranjati in širiti pisateljevo izročilo v zavesti mlade generacije. Letos je študij končala prva Korošica, ki je študirala s pomočjo naše ustanove, za njo pa prihaja nova generacija ...«. S. Š.

ŠENTRIMOŽ

Odličen novoletni koncert Danice

V nedeljo, 5. 1. 2003, je SPD »Danica« vabilo na tradicionalni novoletni koncert. Zvesta publika, ki je do zadnjega kotička napolnila dvorano kulturnega doma v Šentprimozju, je spet dokazala, kako priljubljen je ta koncert. Najprej je nastopil otroški zbor pod vodstvom Barbare Mistelbauer-Stern. Prikupno so zapeli tri pesmi. Nato sta publiko in nastopajoče pozdravila predsednik Kristijan Sadnikar za društvo in Tončej Rutar za pevski zbor. Med gosti so bili tudi predstavniki kulturnih in političnih organizacij ter zastopniki občine Škocjan in Žitara vas. Poseben pozdrav pa je veljal prijatelju Hansu Mosserju iz Grebinja (dobitniku Einspielerjeve nagrade) in Klausu Kuchlingu – dirigentu zbora koroških madrigalistov iz Celovca. Predsednika sta omenila tudi pomembne dejavnosti društva v lanskem letu (izid zgoščenke, 90-letnica pevške dejavnosti) in načrt za letos

Otroški zbor SPD »Danica« pod vodstvom B. Mistelbauer-Stern F: Marko

(sodelovanje zbora na tekmovanju pevskih zborov v Mariboru, turneja zbora v Ukrajino idr.). Povezovalc Samo Wakounig je nato napovedal nastop MePZ SPD »Radiše«, ki ga vodi Nužej Lampichler. Povedal je, da je na Radišah društvena dejavnost danes zelo živa in da se zavedajo, da domače besede in kulture ne bo ohranil nihče drug, če je ne bodo sami. V povezavi pa je omenil tudi pomembnost znanja več jezikov in da imamo mi s tem eno okenice več v svet. Pevke in pevci z Radiš so s svojim ubranim petjem in lepim izborom pesmi

navdušili publiko. Nastop zbora Korenine Danice pod vodstvom Hanzija Kežarja je povezovalc napovedal z besedami: »Če njih ne bi bilo, ki so desetletja ustvarjali na kulturnem področju, ne vem, koliko bi še bilo slovensko tu pri nas.« Sledil je nastop MePZ »Danica«, ki ga vodi Stanko Polzer. Zbor je ponovno dokazal, da sodi v sam vrh zborovskega petja in kam se da z načrtnim delom priti. Zboru želimo uspešen nastop na tekmovanju v Mariboru. Po koncertu je zadonela še marsikatera pesem ob sproščenem klepetu in prigrizku. *dani*

BOROVlje

»Ko pride noč«

Niko Kupper je napisal in zrežiral pravljico »Ko pride noč«, ki so jo otroci iz Borovelj in okolice uprizorili 21. decembra pri Cingelcu na Trati. Boroveljčanom je uspelo zbrati 14 otrok med drugim in šestnajstim letom starosti. Režiser N. Kupper je razdelil igralske vloge posrečeno, saj se je najmlajši dveletni fant že kar znašel na odrskih deskah ob igralcih različne starosti. Pri nekaterih je bilo opaziti že kar nekaj igralskih izkušenj in pri nekaterih tudi

Foto: Hanzij Weiss

že dovolj dobro izvežban jezik, vendar pa so se tudi tisti, ki še niso tako daleč, prijetno vključili

v igralsko dogajanje. Glasba, lepi kostumi in razvedrilni plesi so pri tem opravili svoje.

Slovo od Nežije Reichmann

Velika množica ljudi se je na sveti dan, 25. 12. 2003, zbrala v Bilčovsu, da so pospremili Nežijo Reichmann, po domače Linčijevo mamo, k zadnjem počitku. Huda bolezen, katero so ji skušali lajšati družina, sorodniki in znanci, ji je skrajšala življenje. Tako je 22. decembra, dva dni pred svetim večerom, za vedno zaprla oči.

Pred mrliško vežo se je od rajne s pesmimi žalostinkami poslovil moški zbor SPD Bilka. Domači župnik Poldej Kassl je opravil pogrebne slovesnosti in zbranim orisal lik pokojne in opozoril na njeno ljubezen do bližnjega, ki ji je bila geslo skozi vse življenje.

Neži Reichmann se je rodila 3. aprila 1926 pri Šenhlabu v Bilčovsu. Že v otroških letih je morala doživljati krutost

življenja, ko ji je umrl oče. Leta 1957 se je poročila z Linčijevim Jozijem. Skupno sta skrbela za uspeh družine in kmetije. Rodili so se jima trije otroci, Rupij, Marija in Ani.

Smrt spoštovane in priljubljene žene je prizadela družino in znance. V upanje in tolažbo so jim lahko mnogi spomini na rajno ter doživetja bližine, razumevanja in ljubezni.

S pesmijo Ervina Fritza izrekamo vsem žalujočim iskreno sožalje.

Dediščina po mami

Zdaj si umrla,
Zapustila si mi – mene.
A ne samo moje telo,
vse mogoče me priklepa nate.
Ne le skupna leta,
ne le tvoja ljubezen,
ne le tvoje poštene in prijazne roke,
ampak celo take reči,
kot so te moje zelene volnene nogavice,
ki si mi jih spletla,
ali skrivališče sladkarij za tvoje vnuke,
moje otroke.
In danes, ko sem zalil rože,
sem opazil, da si še malo, preden si odšla,
privezala mojo najljubšo in najbolj občutljivo rožo
z rdečo prejico k opori.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 9. 1.

PLIBERK, kulturni dom – Enotna lista Pliberk
19.00 Redni občni zbor

PETEK, 10. 1.

ŠENTJAKOB V ROŽU, kulturni dom – Višja šola Šentpeter
20.00 10. Maturantski ples. Zabavajo: Alpe Adrai Band, DJ Xandy

SOBOTA, 11. 1.

ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – KD Škocjan
19.00 Gled. predstava »Pika Nogavička«. Gostuje mladinska gledališka skupina KKD Vogrče

RADIŠE, kulturni dom – SPD Radiše
20.00 Radiški ples. Za ples igra Ansambel Svetlin

GLOBASNICA, pri Šoštarju – SKD Globasnica
20.00 Podjanski ples. Za ples igra Ansambel Gašperji

NEDELJA, 12. 1.

OBIRSKO, po Šobrovi cesti – SPD Valentin Polanšek
11.00 Sankarska tekma

SREDA, 15. 1.

ŠENTPRIMOŽ, kulturni dom – SPD Vinko Poljanec, SPD Danica
20.00 Diapredavanje Hanzija Weissa o Mongoliji

ČETRTEK, 16. 1.

PLEŠERKA PRI HODIŠAH, Seehotel Hafnersee
19.00 Otvoritev razstave »Nature Painting« Valentin P. Čertov, Razstava je odprta do 18. 2. 2003

PETEK, 17. 1.

ŠENTJANŽ, k & k – SPD Šentjanž
20.00 Novoletni koncert. Nastopajo: Vaščani pojo, Quartett des Singkreises Rosental, vokalna skupina iz Slovenjega Plajberka, Šentjanški tamburaši

SOBOTA, 18. 1.

ROŽEK, ljudska šola – KD Peter Markovič
17.00 Igra »Mala čarovnica«. Gostuje lutkovna skupina »Navihanci« SKD Celovec

PLIBERK, kulturni dom – KKD Vogrče
19.00 Igra »Medved z vrtnico«. Gostuje gledališka skupina KD Škocjan

ŽELEZNA KAPLA, farna dvorana – Ansambel Pavlič
20.00 Koncert »Na gavdo«. Nastopata: ansambel Pavlič in Trio Pegrin; povezava Franc-Jozef Smrtnik

PETEK, 24. 1.

ŠENTJANŽ, k&k – Unikum, k & k
20.00 Otvoritev razstave »Halbscheit – polčas – met« v okviru projekta »Schöne Öde – Lepa pušča – Bella Brulla«. Sodelujejo: Richard Klammer (trobenta), Vinzenz Witzlsperger (tuba), Martin Zrost (saksofon), Nataša Koncilija, Emil Krištof in Klaus Lippitsch (perkuzija na pločevini)

SOBOTA, 25. 1.

RADIŠE, kulturni dom – SPD Radiše
19.30 Razstava ročnih del Nežije Schuschnig in koncert skupine »Compe« iz Ljubljane

PETEK, 31. 1.

LJUBLJANA, Cankarjev dom – KKZ
19.30 »Faust«. Prijave do 17. 1. 2003, tel.: 0463/516243

Hanzi Ogris st. petinsedemdesetletnik

Znani, priznani in priljubljeni rojak, bivši župan Bilčovsa, bivši deželnozborski poslanec, član raznih zbornic, bivši predsednik Zveze slovenskih zadrug ter dolgoletni odbornik Zveze slovenskih organizacij Hanzi Ogris st. je 2. januarja 2003 praznoval svoj 75. rojstni dan. Jubilantu želimo veliko zdravja, sreče in zadovoljstva. Na mnoga leta!

Dvojezična zvezna trgovska akademija Celovec, Prof. Janežič-Platz 1, 9020 Celovec
vabi na

Dan odprtih vrat

v četrtek, 16. januarja,
od 8. do 16. ure

Program: Pozdrav
Ogled učne firme in funkcijskih prostorov
Obiska pouka v razredih
Obdelovanje slik
Prigrizek

Sankarska tekma

NEDELJA, 12. 1., 11.00
OBIRSKO, po Šobrovi cesti – SPD Valentin Polanšek

Slovensko planinsko društvo Celovec razpisuje natečaj

Planine v sliki

Kot vsako leto tudi letos vabimo vse, planince – fotografe k sodelovanju. – Slike s planinskimi motivi naj bi imele velikost 30 x 40 cm. Vsak udeleženec lahko odda 3 slike. Vsaki sliki je treba dati geslo; slike pa pošljite do 20. 1. 2003 na: Slovensko planinsko društvo, Tarviser Str. 16; A-9020 Celovec/Klagenfurt

Slovenski vestnik – usmerjenost lista seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu. SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71
e-mail: zso@slo.at

UREDNIK
Dr. Marjan Sturm (-11)
Tajništvo Urška Brunnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI
Tarviser StraÙe 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletext 299

ČE 9. 1. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PE 10. 1. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 11. 1. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi, ...

NE 12. 1. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! ■ 18.00 Glasbena

Po 13. 01. ■ 18.10 Kratki stik

TO 14. 01. ■ 18.10 Otroška oddaja

SR 15. 01. ■ 18.10 Glasbena mavrica ■ 21.03 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 12. 1. ■ 13.30 ORF 2 • DOBER DAN, KOROŠKA • Topografija na Koroškem – neskončna zgodba? • 10. Maturantski ples Višje šole za gospodarske poklice v Šentpetru • Pod Peco praznujejo visoki jubilej: 100-letnica SKD Globasnica • Graz 2003: Plečnikova Ljubljana.

PO 13. 1. ■ 3.10 ORF2 15.55 TV SLO1

TO 14. 12. ■ 8.30 TV SLO2 (Pon.)

RADIO DVA – 105,5

DNEVNI SPORED OD PONEDELJKA DO PETKA:

6.00 Dobro jutro 9.00 Sol in poper 12.07 Žurnal, nato glasba 3 krat 3 13.00 Klub Radio dva 15.00 Lepa ura 17.17 Žurnal 17.30 Naša pesem

SO ■ 6.00 Glasba (zborovska, narodnozabavna) 7.00 Domača budilka 8.30 Otroški vrtljak 9.00 Sobotno dopolnje 12.00 Glasbena 3 krat 3 13.00 Evropa v enem tednu 13.23 Glasba 14.00 Slovenske popevke 15.00 Farant

NE ■ 6.00 Glasba (zborovska, narodnozabavna) 7.00 Domača budilka 8.30 Zajtrk s profilom 10.00 Zimzelene melodije 10.30 Svetopisemske zgodbe 11.00 Iz zlate dvorane 12.00 Glasbena 3 krat 3 13.00 Radio dva v zrcalu 15.30 Narodnozabavna in zborovska glasba 16.00 Vikend

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 10. 1. ■ 13.00 Zrcalo kulture Finančni pogled naprej in nazaj: KKZ, SPZ in Unikum (pon. 10. 1., 19.00) 23.00 Rdeči Boogie glasbeni magazin s koncertnimi termini in glasbenimi poročili

SO 11. 1. ■ 19.00 Svet je vas: Drugačna Evropa je možna: Firenze 2002 (pon. 11. 1., 19.00) 20.06 Yugo-Rock oddaja z glasbo s področja bivše Jugoslavije 23.00 Siesta Oddaja nonsensa in kabareta

NE 12. 1. ■ 13.00 Special Projekt Zim Redakcija Lužijskih Srbov pri MDR v Budišinu (pon. 12. 1., 19.00) 19.00 Music for the Masses nove zgoščenke, glasbene novice, predstavitev skupin, recenzije filmov 22.00 For those about to Rock

PO 13. 1. ■ 13.00 Ta mera Oddaja od žensk za ženske (pon. 13. 1., 19.00) 21.00 Take the Jazz-Train Edina oddaja o jazzu na Koroškem za vse prijatelje glasbe. 23.00 Context XXI različna stališča, teoretične nasprotujoče si premise kritike in protislovne ocene političnih dogajanj

TO 14. 1. ■ 12.07 Divan glasba za odpočitek 20.06 Kakko! Oddaja o japonskih risankah in stripih 23.00 Vešča Oddaja z glasbo vseh stilističnih in zemljepisnih smeri.

SR 15. 1. ■ 13.00 Literarna kavarna Literarna delavnica: John Winchester (pon. 15. 1., 19.00) 20.06 Voz latina Oddaja s špansko in portugalsko glasbo 21.00 Ruff Radio oddaja z drum'n bass, trip hop, breakbeat, jungle and ragga

ČE 16. 1. ■ 20.06 Yesterday & Today glasba 60ih, 70ih, 80ih in 90ih let 22.00 Izven zakona glasbeni magazin z novo ameriško glasbo.

SLOVENSKI VESTNIK čestita

PRAZNUJEJO: Hanzi Kanzian iz Rožeka – 65. rojstni dan; Marija Kraut z Bistrice nad Pliberkom – 70. rojstni dan; Valentin Ogris iz Podna – rojstni dan; Beti Lepuschitz iz Beljaka – rojstni dan; Zofi Steiner z Reke pri Šentjakobu – rojstni dan; Marija Kowatsch z Metlove – rojstni dan; Marija Stanz iz Dobrle vasi – rojstni dan; Tončej Rutar iz Šentvida – rojstni dan; Blaž Kordež iz Podjune – rojstni dan; Albert Smrečnik iz Globasnice – rojstni dan; Tončka Hobel v Veselah – 70. rojstni dan; Marija Cidej iz Dobrove – rojstni dan; Mihi Olipitz iz Gorinčič – rojstni dan; Lizi Wrulich z Radiš – 70. rojstni dan; Fridi Oraže z Bele pri Železni Kapli – 38. roj-

stni dan; Erhard Stuck z Blata – rojstni dan; Neža Opetnik iz Doba – rojstni dan; Janko Smrečnik iz Čepič – rojstni dan; Albin Pegrin iz Sel – rojstni dan; Foltej Stefan iz Sinče vasi – 70. rojstni dan; Štefan Kušej z Blata – 75. rojstni dan; Neža Wrulich iz Rut pri Podgorjah – 75. rojstni dan; Tomej Sticker iz Velike vasi – okrogli jubilej; Štefan Bradač s Kota v Selah – 70. dvojni praznik; Tereza in Jože Pasterk iz Kokij – 40. letnico skupnega življenja; Lizi Standman v Klopcah pri Škofičah – rojstni dan; Anita Lesjak iz Dobrle vasi – 40. rojstni dan; Jožef Urh s Plaznice – 80. rojstni dan; Hanzi Ogris st. iz Bilčovsa – 75. rojstni dan;

Za posredovanje imen slavljencev in slavljencev se zahvaljujemo predvsem slovenskemu oddelku ORF v Celovcu!

Slovenska športna zveza vabi na smučanje v Bad Hofgastein od 9. do 15. februarja 2003

Cena za odrasle je 530 evrov, za otroke do 15 let 350 evrov, za otroke do 10 let, ki so v sobi pri starših 280 evrov, za otroke do 5 let 30 evrov. V ceni je 6 polpenzionov (zajtrk z bifejem, večerja), savna, kopanje v hotelskem bazenu s termalno vodo, pokušnja vina, 5-dnevna vozovnica za vzpenjače po smučiščih Amade, vožnja z vlakom iz Celovca in nazaj, šola v smučanju, carvingu in deskanju na snegu, izleti pod strokovnim vodstvom.

Informacije Danilo Prušnik, tel. 0 42 20/21 09 ali Ivan Lukan, tel. 0 46 3/31 85 10 ali 0 67 6/51 730 45, e-mail: ssz@magnet.at

Tone Jelen: Hoja za mavrico. Spomini iz temnih dni pričakovanja. Drava 2002. Broš., 224 strani. 19,50 evrov

Državnopravno načrtovanje roparskega umora

15. septembra leta 1935 je Reichstag nacistične države, ki se je imenovala *Deutsches Reich* enoglasno sklenil tako imenovani *Reichsbürgergesetz*. To so bili zlovesči *Nürnberger Rassengesetze*, na osnovi katerih je nacistična država mogla oropati svoje lastne državljane judovskega porekla vseh človeških in državljskih pravic.

20. januarja 1942. leta je potekala konferenca, imenovana *Wannseekonferenz*. To je bila konferenca neizrekljive monstruoznosti. Na njej so namreč ministri, državni sekretarji in drugi visoki dostojanstveniki nacionalsocialistične nemške države protokolarno sedeli pri okrogli mizi ter sklepali in sklenili vse organizacijske podrobnosti za roparski umor 11 milijonov Judov. Le-to načrtovano masovno morijo so nameravali izvesti v štirih letih, pri čem so vračunali poleg Judov, živečih na območju lastne države, tudi tiste v že zasedenih državah, kakor tudi tiste v državah, ki so jih še nameravali zavzeti.

Iz protokola je razbrati, da so tako imenovani *Nürnberger Rassengesetze* tej konferenci (*Wannseekonferenz*) služili kot pravna podlaga. S tem je evropska država z zakonskimi sredstvi odobrila največji masovni roparski umor v zgodovini ter ga začela uresničevati s tehničnimi in industrijskimi sredstvi 20. stoletja.

Judje in mnogi drugi

Ni ostalo le pri Judih, na osnovi te iste zakonodaje in s temi istimi odloki je nacistična država lahko poljubno izločila vsako drugo narodno ali družbeno skupino ter jo izročila roparskemu morilskemu aparatu. Tako so Judom sledili Romi, homoseksualci, Slovenci, Poljaki, Francozi, Ukrajinci, Italjani in še in še. Dejansko je nacistična strahovlada na podlagi svoje zakonodaje izropala, trpinčila, mučila in umorila 11 milijonov ljudi. Od teh je bilo 6 milijonov judovskega porekla in 5 milijonov pripadnikov drugih evropskih nacionalnosti.

Po akribično izdelanih načrtih so nacisti zavlekli milijone in milijone žensk, otrok in

moških v koncentracijske lagere, vsem je bila namenjena smrt, in groza nas obide, če si predočimo, da je od vseh teh milijonov deportirancev dejansko bilo umorjenih od 90 do 98 odstotkov.

Vendar tistih 2 do 8 odstotkov žrtev, ki so preživele in se vrnile po zmagi nad fašizmom domov, so postale priče časa – *Zeitzeugen*. Usoda jih je prihranila zato, da nihče ne more in nikdar ne bo mogel tajiti in zatajiti to, kar se je med nacistično strahovlado dogajalo.

no med drugim, da je avtor v svojem delu pokazal »krhkost posameznika v določenemu barbarskemu poteku zgodovine« in da »Imreja Kertésza literarno delo raziskuje možnost, kako človek živi in razmišlja kot posameznik tudi še v obdobju, ko so se ljudi vedno bolj popolno podredili državni oblasti.«

Jelenova knjiga – novi trn v kroni literature o holocaustu

Prav tukaj pa bi navezala na Jelenovo knjigo. Četudi govori sam o spominih, je vendar veliko več, je vmesna zvrst, kajti prav dve omenjeni glavni označbi Kertészeve literature so pri Tonetu Jeleni izrazito in prefinjeno prisotne: prvič krhkost posameznika v barbarskem času, krhkost, ki postane čutna do neizdržljivosti. Drugič pa je Tone Jelen kot protagonist v svojih spominih človek, ki živi in razmišlja kot posameznik z lastno glavo, ne glede ali drugi klonijo. Možnost, kako živeti in razmišljati kot posameznik v času, ko se večina podredi državni oblasti, si Tone enostavno prisvoji in jo živi.

Tone Jelen: Hoja za mavrico

Nova knjiga o usodi evropskega človeka v času fašizma

Holocaust kot tema leposlovnih, dokumentacijskih in spominske literature

Nekateri so vpričo doživete groze obnemeli, Prežihov Voranc je rekel, da ga je bilo v koncentracijskem taborišču prvič sram, da je človek, drugi so v nemi grozi obmolčali, nekateri so že kmalu po vojni začeli pisati. Nastajale so razne zvrsti literature o kacetih in o holocaustu: dokumentacije, zgodovinska literatura, spominska literatura in leposlovna literatura.

Boris Pahor je za Slovence, tisti pisatelj, ki je svoja doživetja v koncentracijskih taboriških literarno obdelal in holocaust postavil za osredno temo svoje literature, spominske literature in s svojimi romani prodril v evropski in svetovni prostor.

Holocaust kot literarna tema pa je ob Nobelovem nagradjencu za literaturo 2002, Imreju Kertészu, dobila svetovno razsežnost in prišla v svetovno zavest. V utemeljiti za dodelitev nagrade Imreju Kertészu je reče-

Tri obdobja v pričevanjih Toneta Jelena

Krute okolščine se za Toneta pojavijo kar v treh obdobjih. S tem pa je nakazana zanimiva okvirna zgradba njegove knjige. Okvir predstavljata obdobji pred drugo in po drugi svetovni vojni. Osrednji del je obdobje med drugo svetovno vojno, Tonetov holocaust v petih zlovesčih mestnostih, ki so bila: taborišče Gonars, KZ v Begunjah, esesovski zapor v Celovcu, taborišče Bernau am Chiemsee in taborišče Stein an der Donau.

Pred svetovno vojno

Z lastno glavo posameznika je Tone razmišljal že v tridesetih letih; najprej se je uprl v Marjanišču v Celovcu, ko je »oblast« v osebi prefekta dijakom prepovedala govoriti v slovenski materinščini celo z lastnim bratom, potem pa, ko se leta 1938 odloči, da »ne bo nosil nemške uniforme« in pobegne v Jugoslavijo. Nadvse zanimivo je,

kar Tone pripoveduje o vzdušju, ki je takrat tik pred *Anschlussom* vladalo na Koroskem, na strani Slovencev in na strani Antislovencev. Z prefinjenim humorjem je popisan pobeg v Jugoslavijo in peripetije, ki jih je doživljal nezaželjeni »begunec« v takratni stari Jugoslaviji, ki je bila vsa paralizirana in preplašena ob dogajanjih v sosednih fašističnih državah. Srečamo mnogo imen znanih osebnosti, preko njih in njihovih usod nam Tone Jelen subtilno predaja zgodovinsko obdobje, o katerem mlajša generacija malo ve.

Po svetovni vojni – Vrnitev v kolektivno osamitev

V zaključnem okvirnem delu Tone Jelen pripoveduje svojo odisejajo. Ta kratka poglavja so prava enciklopedija povojnega kaosa. Po vrnitvi, postane koroški aktivist in njegova pot nam na kraju pokaže, kako se je Osvobodilna fronta (OF), katere prvi predsednik je bil dr. Joško Tischler, spreobrnila iz narodnoobrambne v politično

upanja, v najbolj temnih urah še toliko poguma, da tiho zapoje domačo pesem, da v nej in z njo izpriča solidarnost posamezniku, ki trpi ob njem.

Prizadel me je Jelenov tekst tudi zato, ker je na marsikaterem mestu zbudil v meni spomine na lager in lagersko življenje, ki sem ga doživela. Tisto zrnice upanja smo si celo mi otroci – vsaj tisti, ki smo preživeli – ohranili. Tam, ko se spominja Jelen, kako so mu pri zasliševanju v celovških esesovskih zaporih predočili lastne besede, da »nemške uniforme ne bom nosil«, sem se spomnila, kako se je moja mati razburila, zaradi besed »Hitler bo zmagal, s tem se morate pač sprijazniti«, ki jih je izrekel slovenski rojak, ki je prišel iz Münchna v lager na obisk. Ni šlo za vsebino, temveč za upanje, ki ga je rojak s svojimi besedami spodkopaval, kajti, »upanje je tista tenka nit, na kateri visi naše življenje«, je moja mati razburjeno ponavljala.

Na mestu, ko Tone Jelen opisuje poboj zapornikov 6. aprila 1945 v Steinu in smrt Užnikovega očeta Olipa iz Sel, mi je živo prišla pred oči Užnikova visoka postava v črnem še v našem lagerju. Mnogo mnogo je asociacij in misli ob prebiranju knjige, saj je komaj dojemljivo, da je en sam človek vse to doživel in preživel.

Milijoni in milijoni niso preživeli, tisti pa, ki so preživeli, so dragocene priče, priče zoper razčlovečenje človeka, kot ga je rodil fašizem.

Holocaust posameznika je del kolektivne zavesti

Če smo se na koncu tega bežnega pogleda na epopejo Toneta Jelena še enkrat vrnili k osrednjemu delu njegovih pričevanj, potem tudi zato, ker so prav ta pričevanja dokaz, kako globoko je posegel holocaust v podzavest in zavest človeka in kako Tone Jelen na osebnem doživljanju kot posameznik prikazuje to, kar so literarno obdelali na primer Primo Levi, Boris Pahor, Imre Kertész in mnogi mnogi drugi.

Na tem mestu pa moram reči, da je zame Tonetovo besedilo, besedilo, ki daleč presega čisto dokumentacijo ali spomine, besedilo, ki ima toliko asociativnega naboja, da globinsko doseže bralca.

Za nas so Tonetova pričevanja pomembna, ker na čisto poseben, prefinjen način zrcalijo našo slovensko usodo; pri tem pa je Tonetu Jeleni uspelo, da je na primeru velikega števila oseb – sorodnikov, znancev, tovarišev, prijateljev, funkcionarjev itd. –, njihove usode in njihovih dejanj in ukrepanj pokazal vse globine človekove duše, človekove velikosti in slabosti, veličanstva in podlosti. Tone Jelen ni risal črno-bele spomine, narisal je panoramo človeške razsežnosti v dobrem in v zlem.

Katja Sturm-Schnabl
(Dunaj)

KOŠARKA - DERBI

Piratom bodo vzeli zrak iz jadrnic

V derbiju proti Piratom so domačini (v belih majicah) favoriti

Foto: Štukelj

Po kratki božični pavzi se bo naslednji teden spet nadaljevalo košarkarsko prvenstvo v koroški ligi. Varovanci trenerja Grzetiča bodo 15. 1. s pričetkom ob 19.30 gostili v mestnem derbiju celovške Pirate, ki prav tako sodijo kot domačini v vrh koroške košarke.

V prvem srečanju na domačih tleh so Koševci v napeti in borbeni igri tesno podlegli. Igralci so izredno motivirani in

upajo na uspešno revanšo. Edini problem pa je ta, da igralci med božičnim odmorom niso imeli dovolj skupnega treninga in priprav na to pomembno play off tekmo. Trener Grzetič pa bo lahko poslal na parket najmočnejšo ekipo.

Vsekakor se obeta napeto srečanje in vsi navijači in navijačice so vabljeni na to tekmo. Z glasno podporo publike bo ekipa kot vedno dala vse od

sebe in igrala navdušujočo in atraktivno košarko s hitrimi akcijami in napetimi dvoboji pod košem. M. Š.

Športni novice iz Slovenije

Primož Peterka je spet zmagal

Slovenski smučarski skakalec Primož Peterka je zmagal na drugi tekmi 51. letoletne turneje v nemškem Garmisch Partenkirchenu in tako dosegel drugo zmago v tej sezoni in petnajsto v karieri. Peterka, ki je v Garmischu zmagal že leta 1977, je potrdil, da se ponovno vrača na pota stare slave in da bi lahko v tej sezoni morda še dosegel kakšno zmago. Novoletno turnejo je tokrat dobil Finec Janne Ahonen, ki je bil najboljši že pred štirimi leti. Najboljši Avstijec pa je bil 18-letni Andreas Kofler, ki je osvojil odlično četrto mesto.

Uspešen start rokometasice

Rokometasice Krime Ete Kotexa so se v prvem krogu lige prvakinj (skupina D) v gosteh premagale špansko Ferrobis Mislato z 28:26. Pri Krimu so bile najbolj učinkovite Derepasko 6 in Kolakovič s šestimi, Odrova pa je dosegla pet zadetkov. V drugem krogu bodo Ljubljankanke v nedeljo doma gostile francoski Metz. D. T.

TEK NA SMUČEH

Selani so že v formi

Tekači in tekačice DSG Sele so pred božičem na tekmovanju na Hochrindlu dosegli vidne uspehe. Dunja Zdouc je v otroški skupini osvojila 1. mesto, Zala Zdouc je v skupini ženske I bila odlična druga, v skupini moški II je bil Toni Wutte drugi, Maks Zdouc pa šesti. M. Š.

ODBOJKA

V nedeljo bo vroč derbi

Dobljani, ki so trenutno v odlični formi, so v zadnjih štirih tekmah slavili kar dve zmagi proti Sokolu s 3:1, v pokalnem tekmovanju so premagali Hypo iz Celovca gladko s 3:0, izgubili pa so proti Tirolu z 1:3, pretekli po-

nedeljek pa so v bojeviti tekmi nesrečno podlegli vrhunski in vodeči ekipi Hot volleys z Dunaja z 1:3.

Že prihodnjo nedeljo, 12. januarja, s pričetkom ob 20. uri (v glavni šoli v Šentrupertu) pa se bodo varovanci trenerja Pridala pomerili s celovškimi Hypom. Igralci so vsi zdravi in izredno motivirani za to srečanje. Navijači bodo videli napeto in borbeno tekmo. *Vabljeni!* M. Š.

POBRATENJE MED SAK IN SLOVENSKO GIMNAZIJO

Z velikim ponosom so odgovorni pri SAK sprejeli pobratenje, ki jim ga je v imenu SG ponudil njen ravnatelj Anton Malle. Slovensnemu pobratenju, ki je bilo na božičnici, 20. 12., bodo sledili skupni projekti, sta na slavlju dejala govornik prezidija SAK Franci Wieser (desno na sliki) in tajnik Silvo Kumer (levo). Foto: Štukelj

NOGOMET V DVORANI

Napeto in borbeno

Zmagovalna ekipa božičnega turnirja »Eric the SharDDD«

Slovenski nogometaši so se v pretekli dveh tednih kar dvakrat pomerili na turnirjih v dvorani. Božični turnir v Mladinskem domu je potekal drugič in se ga je udeležilo 16 ekip iz južne Koroške z nad-

100 aktivnimi igralci. Uspešni organizator pa je bil kot lani Dominik Mesner s timom.

Potek turnirja je bil zelo napet in številni gledalci so videli lepe akcije in gole.

Na turnirju je zmagala ekipa »Eric the SharDDD« (Chr. Metschina, B. Leithold, M. Warum, D. Mesner, K. Hajnžič), ki je v finalnem srečanju premagala moštvo NK Libuče (A. Mandl, M. Kreutz, T. Kreutz, M. Blažej, K. Regvar) s 3:1. Tretjeuvrščeni Tulipani (igralci SAK) so tesno premagali NSNŠ Sele s 3:2.

Najboljši strelec na turnirju je bil Mathias Zimmerling (10 zadetkov), Rene Partl (8), Marjan Šmid in Diminik Mesner po sedem.

Na turnirju v KD v Pliberku preteklo nedeljo je zmagala ekipa FC Saukuchl iz Vogrč. Za najboljšega igralca pa je bil izvoljen Tomaž Kreutz. M. Š.

Christian Kraiger (levo) v trdem dvoboju

Foto: Štukelj

KOŠEVCI V GOSTEH PRI »OGIJU« • Pretekli petek je gostilničar leta 2002 Hanzi Ogris ml. povabil Koševce na izvrstno novoletno večerjo in jim kot pristaš KOŠa zaželel veliko uspeha za nadaljnje tekmovanje.

ŠAHOVSKI OREH št. 229

Silvo Kovač

Nijboer - Rublevski (Bled 2002)

Črne figure blokirajo dostop belih figur do črnega kralja, vendar beli, ki je na potezi najde ključ do črnega vladarja, saj ima bela dama ob pomoči trdnjav veliko manevrsko moč. Tudi vam bo po kratki analizi pozicije uspel odločilen poseg belih figur v črni ta-

bor in obrambni zid se bo podrl brez večjega napora. Veliko uspeha pri trenju oreha!

Rešitev štev. 228

Velik kombinatorik velemejster Planinc je v svojem elementu in nasprotnika presenetil z nenavadnim in zmagovitim nadaljevanjem - s potezo 1.Dg6!! Kako preprečiti različne matne slike, ki nastanejo po 1...fg6 2.Sg6:+hg6 3.Th3 mat ali 1...Dc2 2.Th3! z matom. Tudi po 1...gf6 2.Df6:+ Sg7 3.Tg3 Tg8 4.Sf7:+ črni izgubi damo in partijo. Zagotovo pa se nasprotnik Planinca po skoku bele dame na polje g6 ni počutil prijetno in je po analizi omenjenih nadaljevanj predal partijo.

